

UCHWAŁA NR. 83/997/16
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
z dnia *12 stycznia* 2016 r.

**zmieniająca uchwałę nr 41/456/2015 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 16 czerwca 2015 r.
w sprawie przyjęcia Instrukcji do opracowania Studium Wykonalności dla projektów
inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu
Operacyjnego – Lubuskie 2020**

Na podstawie art. 41 ust. 2, pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 1392 z późn. zm.) oraz art. 9 ust. 1, pkt. 2 i ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1146 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1. Załącznik do uchwały nr 41/456/2015 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia *Instrukcji do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020*, otrzymuje brzmienie jak załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Lubuskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEMARSZAŁEK
Stanisław Tomczyszyn
Stanisław Tomczyszyn

Stwierdzam zgodność uchwały z projektem
ZADZIAŁANIE DYREKTORA DEPARTAMENTU
POLITYKI REGIONALNYCH
Kata Neckar-Gdaj

Institucja Zarządzająca
Regionalnym Programem Operacyjnym – Lubuskie 2020

Instrukcja do opracowania Studium Wykonalności
dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z EFRR
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020

Wersja 1.4

Zielona Góra, 09 listopada 2015 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
I. Streszczenie	10
II. Planowanie projektu.....	11
II.1. Geneza projektu.....	11
II.1.1. Analiza problemów.....	11
II.1.2. Analiza celów	15
II.1.3. Analiza grup docelowych	17
II.1.4. Zgodność celów z dokumentami planistycznymi.....	18
II.2. Analiza wariantów	21
II.2.1. Analiza wykonalności	22
II.2.2. Analiza popytu	23
II.2.3. Analiza strategiczna	25
II.2.4. Analiza rozwiązań technologicznych.....	26
II.3. Opis projektu i plan realizacji	36
II.3.1. Tytuł projektu	37
II.3.2. Miejsce realizacji.....	37
II.3.3. Zakres rzeczowy inwestycji.....	38
II.3.4. Harmonogram realizacji	39
II.3.5. Miejsce projektu w istniejącym układzie infrastruktury oraz powiązania z innymi projektami..	40
II.3.6. Matryca logiczna	42
II.3.7. Zgodność realizacji projektu z celami Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.....	45
II.3.8. Polityki horyzontalne	53
III. Wykonalność projektu	57
III.1. Wykonalność instytucjonalna	57
III.2. Wykonalność prawna	60
III.2.1. Ochrona środowiska	60
III.2.2. Zamówienia publiczne	61
III.2.3. Partnerstwo publiczno – prywatne	61
III.2.4. Pomoc publiczna.....	64
III.2.5. Pozostałe aspekty prawne projektu	65
III.3. Trwałość projektu.....	66
III.4. Analiza finansowa	67

III.4.1. Założenia do analizy finansowej	68
III.4.2. Plan finansowy projektu	79
III.4.2.1. Nakłady inwestycyjne i odtworzeniowe	80
III.4.2.2. Przychody projektu	82
III.4.2.3. Koszty operacyjne, amortyzacja i podatek dochodowy	84
III.4.2.4. Wartość rezydualna	87
III.4.2.5. Poziom dofinansowania projektu	88
III.4.2.6. Źródła finansowania	100
III.4.2.7. Przedstawienie planów finansowych	101
III.4.3. Trwałość finansowa projektu	101
III.4.4. Wskaźniki finansowej efektywności projektu	103
III.5. Analiza kosztów i korzyści	107
III.6. Analiza ryzyka	108
Wykaz skrótów	115
Spis tabel	118
Spis rysunków	119
Spis literatury	120
Załącznik nr 1. Wykaz zryczałtowanych stawek procentowych dochodów oraz decyzji Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym - Lubuskie 2020 co do ich stosowania	124

Wprowadzenie

Celem niniejszej instrukcji jest ujednoczenie sposobu przygotowywania studium wykonalności dla projektów inwestycyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 (RPO-L2020). Dzięki temu projektodawcy otrzymują narzędzie, które pozwoli im opracować studium wykonalności bez pominięcia któregokolwiek z istotnych elementów. Ewaluatorzy projektów otrzymają natomiast dokumentację projektową w stosunkowo jednolitej formie, co ułatwi ocenę i porównywanie projektów.

Celem studium wykonalności jest z jednej strony pokazanie, że projekt jest możliwy do zrealizowania, biorąc przy tym pod uwagę wszystkie niezbędne aspekty wykonalności – m. in. instytucjonalny, prawny, finansowy, środowiskowy; z drugiej strony – pokazanie, że projekt jest wart dofinansowania w ramach RPO-L2020, a więc rozwiązuje istotne i właściwie zidentyfikowane problemy lokalnej społeczności, jest najlepszym z możliwych rozwiązań, wreszcie – jest opłacalny ze społecznego punktu widzenia. Inaczej rzecz ujmując studium wykonalności ma umożliwić dokonanie oceny projektu przede wszystkim pod kątem potrzeb i możliwości realizacji projektu oraz jego efektywności i celowości.

Studium wykonalności powinno być postrzegane zarówno przez jego autorów, jak i ewaluatorów, jako kompendium wiedzy o projekcie. Powinno ono stanowić podstawowy dokument gromadzący i systematyzujący istniejące informacje dotyczące projektu oraz uzupełniać je o szereg analiz. Może jednocześnie stanowić punkt wyjścia do opracowania dalszych dokumentów (np. wniosku o dofinansowanie projektu).

Zasady opracowania studium wykonalności dla projektów zgłaszanych do RPO-L2020 różnią się w pewnym stopniu od zasad obowiązujących w poprzednim okresie programowania (2007 – 2013). Wprowadzenie zmian spowodowane było:

- zmianą zaleceń Komisji Europejskiej (KE) poprzez wydanie Metodyki przeprowadzania analizy kosztów i korzyści (załącznik III do Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207

z dnia 20 stycznia 2015 r.¹⁾ oraz Przewodnika do analizy kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych (Przewodnik AKK)²⁾,

- zmianą wytycznych krajowych poprzez wydanie przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (MliR) Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014 – 2020³⁾ (Wytyczne MliR),
- doświadczeniami z wdrażania Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 (LRPO 2007 – 2013) w zakresie przydatności poszczególnych analiz w procesie oceny projektów.

Większość zmian w stosunku do poprzedniego okresu programowania (2007 – 2013) wynika wprost z wymienionych powyżej wymagań KE i MliR. Poza koniecznością zapewnienia zgodności z odpowiednimi wytycznymi i aktami prawnymi, przy określaniu zakresu studium wykonalności dla projektów inwestycyjnych w ramach RPO-L2020 kierowano się zasadą ograniczenia zakresu studium wykonalności do minimum niezbędnego do dokonania oceny projektu. Tym niemniej podkreślić należy, iż przy opracowaniu niniejszej instrukcji jako punkt wyjścia przyjęto Wytyczne ogólne do opracowania Studium Wykonalności dla projektów inwestycyjnych w ramach LRPO 2007 – 2013, stąd wprowadzone zmiany mają charakter ewolucyjny, a część zapisów pozostawiono bez zmian.

Co do zasady, dla większości zagadnień podejmowanych w studium wykonalności nie uzależniano zakresu prowadzonych analiz i ich metodologii od wielkości projektu ani od dziedziny, której dotyczą (niniejsza instrukcja ma bowiem ogólny charakter i nie zagłębia się w branżową specyfikę poszczególnych projektów). W celu minimalizacji zakresu studium oraz uwzględnienia niezbędnych analiz branżowych, wynikających wprost z treści Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 (SzOOP RPO-L2020)⁴⁾, poczyniono od tej zasady niewielkie odstępstwa (np. w zakresie analizy opcji dla projektów termomodernizacyjnych czy analizy popytu dla projektów z zakresu edukacji). Takie odstępstwa są każdorazowo oznaczane polem żółtym.

¹⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/207 z dnia 20 stycznia 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdania z postępów, formatu dokumentu służącego przekazywaniu informacji na temat dużych projektów, wzorów wspólnego planu działania, sprawozdań z wdrażania w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia”, deklaracji zarządczej, strategii audytu, opinii audytowej i rocznego sprawozdania z kontroli oraz metodyki przeprowadzania analizy kosztów i korzyści, a także zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdań z wdrażania w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz.U.UE.L.2015.38.1).

²⁾ Guide to cost-benefit Analysis of Investment Projects, Komisja Europejska, grudzień 2014 r., http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf, robocze tłumaczenie na język polski jest dostępne jako załącznik do Wytycznych MliR.

³⁾ MliR/H/2014-2020/7(01)03/2015, Warszawa, 18 marca 2015 r.

⁴⁾ Projekt Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, maj 2015 r.

W celu zwiększenia przejrzystości instrukcji oraz zwrócenia uwagi czytelnika na szczególnie istotne fragmenty, oznaczono niektóre miejsca kolejnymi kolorami:

Na pomarańczowo oznaczono fragmenty przedstawiające podstawowe definicje lub wzory.

Kolor niebieski oznacza miejsca, w których szczególnie istotne jest zwrócenie uwagi na zgodność podawanych informacji z informacjami znajdującymi się w innej części studium wykonalności, bądź w innej części dokumentacji aplikacyjnej. Oczywiście całe studium wykonalności (wraz z pozostałą dokumentacją aplikacyjną) powinno stanowić zwartą całość, która nie podaje w różnych częściach sprzecznych informacji. Sama struktura studium wymusza w znacznej mierze zachowanie spójności logicznej przy jego opracowywaniu. Zdarzają się jednak miejsca, gdzie zachowanie integralności informacji jest szczególnie istotne i to one właśnie zostały oznaczone.

Kolorem zielonym wskazano te części studium wykonalności, na które oceniający będą zwracali szczególną uwagę, biorąc za podstawę przyjęte merytoryczne kryteria oceny (nie uwzględniano przy tym kryteriów specyficznych, lecz jedynie kryteria horyzontalne). Należy zaznaczyć, że nie są to jedyne informacje, które będą podlegały ocenie – ewaluatorzy przebadają całą dokumentację aplikacyjną.

Z uwagi na daleko idącą specyfikę projektów realizowanych w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego (projektów hybrydowych), oprócz poświęcenia im osobnego rozdziału (III.2.3), zapisy dotyczące szczególnego sposobu prowadzenia analiz ich dotyczących oznaczono kolorem fioletowym.

Tekst instrukcji zilustrowano licznymi przykładami, które mają pomóc czytelnikowi zrozumieć omawiane zagadnienia. Podkreślić trzeba, że projektodawca powinien sam przeanalizować swoją inwestycję, w związku z czym nie należy podanych przykładów wprost implementować do własnego studium wykonalności (nawet jeżeli dotyczą one bardzo podobnych czy wręcz identycznych rodzajów projektów).

Niniejsza instrukcja powinna być stosowana tylko do projektów niezaliczanych do dużych projektów w rozumieniu Komisji Europejskiej. W momencie ich opracowywania RPO-L2020 nie przewidywał możliwości realizacji dużych projektów. Gdyby ta sytuacja uległa zmianie, do dużych projektów należy stosować rozszerzony zakres poszczególnych analiz, zdefiniowany w Wytocznych MliR oraz Przewodniku AKK.

Duże projekty stanowią projekty o całkowitych kosztach kwalifikowalnych przekraczających 50 mln EUR. Dla projektów objętych celem tematycznym nr 7 „Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej” określony został wyższy próg kwotowy wynoszący 75 mln EUR całkowitych kosztów kwalifikowalnych⁵. Przez całkowite koszty kwalifikowalne należy tutaj rozumieć koszty kwalifikowalne po uwzględnieniu oczekiwanych dochodów, tj. po zastosowaniu metody luki w finansowaniu lub zryczałtowanych procentowych stawek dochodów⁶.

Należy zaznaczyć, iż instrukcja do opracowania studium wykonalności dla projektów ubiegających się o wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 stanowi uszczegółowienie Wytucznych MliR i ich implementację w RPO-L2020. W przypadku zmiany Wytucznych MliR, niniejsza instrukcja będzie stosownie aktualizowana.

Niniejsza instrukcja powinna być stosowana tylko do projektów inwestycyjnych. Studium wykonalności nie jest bowiem narzędziem właściwym do stosowania w przypadku projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz tych projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, które nie zakładają ponoszenia nakładów inwestycyjnych (np. projekty z zakresu promocji gospodarczej regionu w działaniu 1.4 RPO-L2020 czy projekty z zakresu kampanii informacyjno – edukacyjnych w działaniu 4.5 RPO-L2020). Instrukcji nie należy również stosować dla projektów finansowanych z instrumentów finansowych⁷, ani dla projektów polegających na ich dofinansowaniu.

Instrukcja określa przede wszystkim zasady przygotowania studiów wykonalności dla projektów inwestycyjnych nieobjętych pomocą publiczną oraz objętych pomocą publiczną inną niż określoną w art. 61 ust. 8 Rozporządzenia 1303/2013⁸ (w takim przypadku, dla projektów generujących dochód, istnieje konieczność zastosowania metody luki w finansowaniu

⁵ Por. art. 100 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U.UE.L.2013.347.320; dalej: Rozporządzenie 1303/2013) oraz Wytuczne MliR, str. 11.

⁶ Por. pkt. 92 preambuły Rozporządzenia 1303/2013.

⁷ Zgodnie z art. 2 ust. 11 Rozporządzenia 1303/2013 oraz art. 2 lit. p) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 przez instrumenty finansowe należy rozumieć unijne środki wsparcia finansowego przekazywane z budżetu na zasadzie komplementarności w celu osiągnięcia określonego celu lub określonych celów polityki Unii. Instrumenty takie mogą przybierać formę inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych, pożyczek lub gwarancji lub innych instrumentów opartych na podziale ryzyka, a w stosownych przypadkach mogą być łączone z dotacjami.

⁸ Art. 61 ust. 8 Rozporządzenia 1303/2013 wskazuje na:

a) pomoc de minimis,

b) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa dla MSP, gdy stosuje się limit w zakresie dopuszczalnej intensywności lub kwoty pomocy państwa,

c) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa, gdy przeprowadzono indywidualną weryfikację potrzeb w zakresie finansowania zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi pomocy państwa.

W tych kategoriach mieści się m.in. pomoc inwestycyjna dla projektów z obszaru kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego oraz pomoc publiczna udzielana w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej.

lub zryczałtowanych stawek procentowych dochodów). Przy tym, zgodnie z wytycznymi MliR zasady dotyczące sporządzenia analizy kosztów i korzyści (rozdział III.5 - opis ilościowych i jakościowych skutków realizacji projektu) są jednolite zarówno dla projektów inwestycyjnych nieobjętych, jak i objętych zasadami pomocy publicznej⁹. W związku z powyższym, niniejsza instrukcja została tak skonstruowana, by mogła być stosowana dla wszystkich typów projektów. Tym niemniej, w przypadku projektów objętych pomocą publiczną inną niż określoną w art. 61 ust. 8 Rozporządzenia 1303/2013, Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym – Lubuskie 2020 (IZ RPO-L2020) może określić inne instrukcje szczegółowe (w szczególności wzór Biznes Planu), o ile tylko będą one zawierały niezbędne elementy dotyczące analizy kosztów i korzyści (zgodnie z uwagą powyżej chodzi tu o opis ilościowych i jakościowych skutków realizacji projektu).

Mimo, iż metodologia obliczania wielkości dofinansowania dla projektów generujących dochód jest jednym z głównych punktów zainteresowania niniejszej instrukcji, została ona tak opracowana, aby mogła być stosowana również dla projektów niegenerujących dochodu. Brak generowania dochodu przez projekt nie jest zatem przesłanką do rezygnacji ze stosowania niniejszej instrukcji.

Niezależnie od uwag poczynionych powyżej, IZ RPO-L2020 określi każdorazowo w regulaminie konkursu lub w wezwaniu do składania wniosków o dofinansowanie listę niezbędnych załączników do wniosku o dofinansowanie umieszczając w niej Studium Wykonalności dla tych typów projektu, które wymagają jego opracowania.

Jak już zaznaczono, niniejsza instrukcja, ze względu na swój ogólny charakter, nie podejmuje zagadnień dotyczących analiz specyficznych dla poszczególnych sektorów. W tym zakresie można stosować dokumenty zewnętrzne np.:

- dla inwestycji w zakresie transportu – m. in. Niebieskie Księgi opracowane przez JASPERS¹⁰, Wytyczne w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym¹¹, Instrukcja oceny efektywności ekonomicznej przedsięwzięć drogowych i mostowych¹², opracowanie „Najlepsze praktyki w analizach kosztów i korzyści”¹³,

⁹ Por. Wytyczne MliR, rozdział 1, pkt. 11, str. 6 oraz podrozdział 8.2, str. 48 i 49.

¹⁰ Joint Assistance to Support Projects in European Regions.

¹¹ Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 2015 r.

¹² Instrukcja oceny efektywności ekonomicznej przedsięwzięć drogowych i mostowych dla dróg gminnych, Instrukcja oceny efektywności ekonomicznej przedsięwzięć drogowych i mostowych dla dróg powiatowych, Instrukcja oceny efektywności ekonomicznej przedsięwzięć drogowych i mostowych dla dróg wojewódzkich, Instytut Badawczy Dróg i Mostów, Warszawa, 2008 r. (z bieżącą aktualizacją kosztów, o ile dostępna).

¹³ Publikacja współfinansowana ze środków Funduszu Spójności w ramach pomocy technicznej programu „Infrastruktura i Środowisko”, dr Joanna Archutowska Anna Kiwiel, CFA Dariusz Giziński, CFA Ewa Żbikowska Weronika Witaszek Magdalena Adamczuk, Warszawa, grudzień 2014 r.

- dla analizy kosztów i korzyści oraz analizy finansowej, w tym inwestycji z zakresu transportu, środowiska, energetyki, sieci szerokopasmowych, rozwoju i innowacji – Przewodnik AKK.

Na dzień opracowania niniejszej instrukcji nie zostały wydane przez MliR ani IZ RPO-L2020 żadne wytyczne, instrukcje ani wskazówki branżowe. W przypadku opracowania i upublicznienia stosownych dokumentów, ich zapisy należy stosować przed zapisami niniejszej instrukcji.

Analizy specyficzne dla sektora należy umieścić w tej części studium wykonalności, w której ich wyniki znajdują zastosowanie dla dalszych analiz (najczęściej będą to analiza popytu, finansowa i/lub ekonomiczna).

Oprócz wytycznych branżowych, przy sporządzaniu studium wykonalności, szczególnie w zakresie nieuregulowanym niniejszą instrukcją, należy kierować się Wytycznymi MliR, Przewodnikiem AKK, Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2015/207 z dnia 20 stycznia 2015 r. (Dz.U.UE.L.2015.38.1) oraz Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. (Dz. U. UE z dnia 13.05.2014 r. nr L 138/5).

Struktura studium wykonalności dla projektów inwestycyjnych współfinansowanych w ramach RPO-L2020 powinna być zgodna ze strukturą niniejszej instrukcji (rozdziały I – III.6). Przy tym autorzy studiów powinni umieszczać treści przede wszystkim w podrozdziałach określonych na najniższym poziomie (np. nie ma potrzeby umieszczania długiego opisu ogólnego dot. genezy projektu, ponieważ złożą się na nią informacje zawarte w podrozdziałach dotyczących analizy grup docelowych, analizy problemów, analizy celów i zgodności celów z dokumentami planistycznymi). Do studium należy dołączyć aneks obliczeniowy w formie arkusza kalkulacyjnego wyłącznie w formie elektronicznej (nie należy dołączać jego wydruków). Szczegóły w zakresie konstrukcji arkusza przedstawiono w rozdziale III.4.1.

Niniejsza instrukcja została opracowana przez zespół konsultantów Agencji Rozwoju Regionalnego S. A. w Zielonej Górze na podstawie umowy zawartej z Województwem Lubuskim. Autorem wiodącym opracowania jest Michał Rzepecki (Kierownik Oddziału Projektów Doradczych i Szkoleniowych w Agencji Rozwoju Regionalnego S. A. w Zielonej Górze).

I. Streszczenie

W rozdziale tym należy umieścić w skrótej formie (maksymalnie 3 strony A4) przegląd najważniejszych informacji zawartych w całym studium wykonalności:

- tytuł,
- wymienione cele projektu, bez komentarza (na poziomie produktów, rezultatów i rezultatów długoterminowych),
- nakłady inwestycyjne (kwota kosztów kwalifikowalnych i całkowitych oraz lista kategorii wydatków),
- informacja o wielkości dofinansowania wraz z określeniem zastosowanej metody jego ustalenia (np. luka w finansowaniu, zryczałtowane procentowe stawki dochodów),
- harmonogram realizacji projektu (ramy czasowe i główne etapy),
- wnioski końcowe z analizy wykonalności instytucjonalnej i prawnej,
- wnioski końcowe z analizy wariantów, analizy finansowej oraz analizy kosztów i korzyści (w tym wartości głównych wskaźników),
- wnioski końcowe dotyczące trwałości projektu, w tym trwałości finansowej,
- wnioski z analizy ryzyka.

Streszczenie studium wykonalności powinno umożliwiać ogólne rozpoznanie projektu i jego głównych parametrów. Dlatego też sugeruje się unikanie w nim specjalistycznego języka, dzięki czemu opis będzie zrozumiały nawet dla osób nie posiadających głębokiej wiedzy w wąskich dziedzinach.

II. Planowanie projektu

II.1. Geneza projektu

Celem przeprowadzanych analiz jest uzasadnienie w jak najbardziej przystępny, ale i wyczerpujący sposób, dlaczego proponowany projekt powinien być realizowany.

Zakres i szczegółowość prac związanych z analizami zależy w dużej mierze od tego, czy potrzebne informacje są już dostępne w różnego rodzaju opracowaniach, czy są aktualne i rzetelne. Generalnie zespół projektowy nie jest zobowiązany do przeprowadzania zakrojonych na szeroką skalę i generujących wysokie koszty badań sektorowych. Powinien przede wszystkim korzystać z dostępnych informacji statystycznych i innych, adekwatnych do planowanego projektu oraz skoncentrować się na wykazaniu za ich pomocą, że projekt zgłaszany do dofinansowania wynika bezpośrednio ze zidentyfikowanych potrzeb i rozwiązuje konkretne problemy.

Analizy powinny dotyczyć co najmniej następujących elementów:

- problemów (potrzeb),
- celów,
- grup docelowych,
- dokumentów planistycznych.

Oceniający w rozdziale II.1 (oraz w rozdziale II.2.2) będą zwracali uwagę na to czy projekt ma być realizowany w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy i potrzeby oraz czy posiada prawidłowo sformułowane cele.

II.1.1. Analiza problemów

Analiza problemów polega na określeniu negatywnych aspektów obecnej sytuacji, a także na ustaleniu hierarchii przyczynowo – skutkowej pomiędzy najważniejszymi problemami.

Zalecanym narzędziem służącym do przeprowadzenia analizy problemów oraz prezentacji jej wyników jest drzewo problemów. Sugeruje się, aby wnioskodawcy tworzyli drzewa problemów dla projektów zgłaszanych do dofinansowania, ponieważ za ich pomocą można w zadowalający sposób uzasadnić potrzebę realizacji projektu. W oparciu o drzewa problemów konstruowane są następnie drzewa celów oraz matryca logiczna.

Powinien istnieć ciąg logiczny między analizą problemów, analizą celów (rozdział II.1.2) oraz matrycą logiczną (rozdział II.3.6).

Tworzenie drzewa problemów¹⁴

Budowanie drzewa problemów rozpoczyna się często od burzy mózgów, w której uczestniczą przedstawiciele zidentyfikowanych grup zainteresowanych realizacją projektu. Każdy wskazany problem zapisuje się na osobnej kartce, którą swobodnie przesuwa się względem innych kartek, w ten sposób przedstawiając hierarchię między problemami.

- Krok 1. Określenie głównych problemów, z którymi borykają się grupy docelowe projektu.
 - Krok 2. Wskazanie problemu startowego, od którego rozpoczyna się analizę.
 - Krok 3. Odnalezienie problemów powiązanych z problemem startowym.
 - Krok 4. Ustalenie hierarchii przyczynowo – skutkowej wśród powiązanych problemów poprzez umieszczenie pod problemem startowym tych problemów, które są jego bezpośrednią przyczyną, a nad problemem startowym tych problemów, które z niego wynikają.
 - Krok 5. Uporządkowanie w taki sam sposób wszystkich pozostałych problemów zgodnie z kryterium przyczyny i skutku. Jeśli kilka problemów jednocześnie wpływa na inny problem lub z niego wynika, to powinny być one umieszczone na jednym poziomie.
 - Krok 6. Połączenie problemów strzałkami ilustrującymi kierunek zależności przyczynowo – skutkowej.
 - Krok 7. Weryfikacja otrzymanego diagramu pod kątem prawdziwości i kompletności.
- Przykład drzewa problemów przedstawiono na rysunku 1.

Ponieważ konstruowanie drzewa problemów jest skomplikowane i może być kłopotliwe dla wnioskodawców, dopuszcza się analizowanie problemów w inny, wybrany przez wnioskodawcę sposób. Szczególnie może to dotyczyć projektów mniej złożonych. Analiza taka powinna jednak omawiać problemy wyróżnionych grup docelowych oraz przedstawiać źródła informacji o tych problemach. Wnioski z analizy powinny umożliwić uzasadnienie celów projektu.

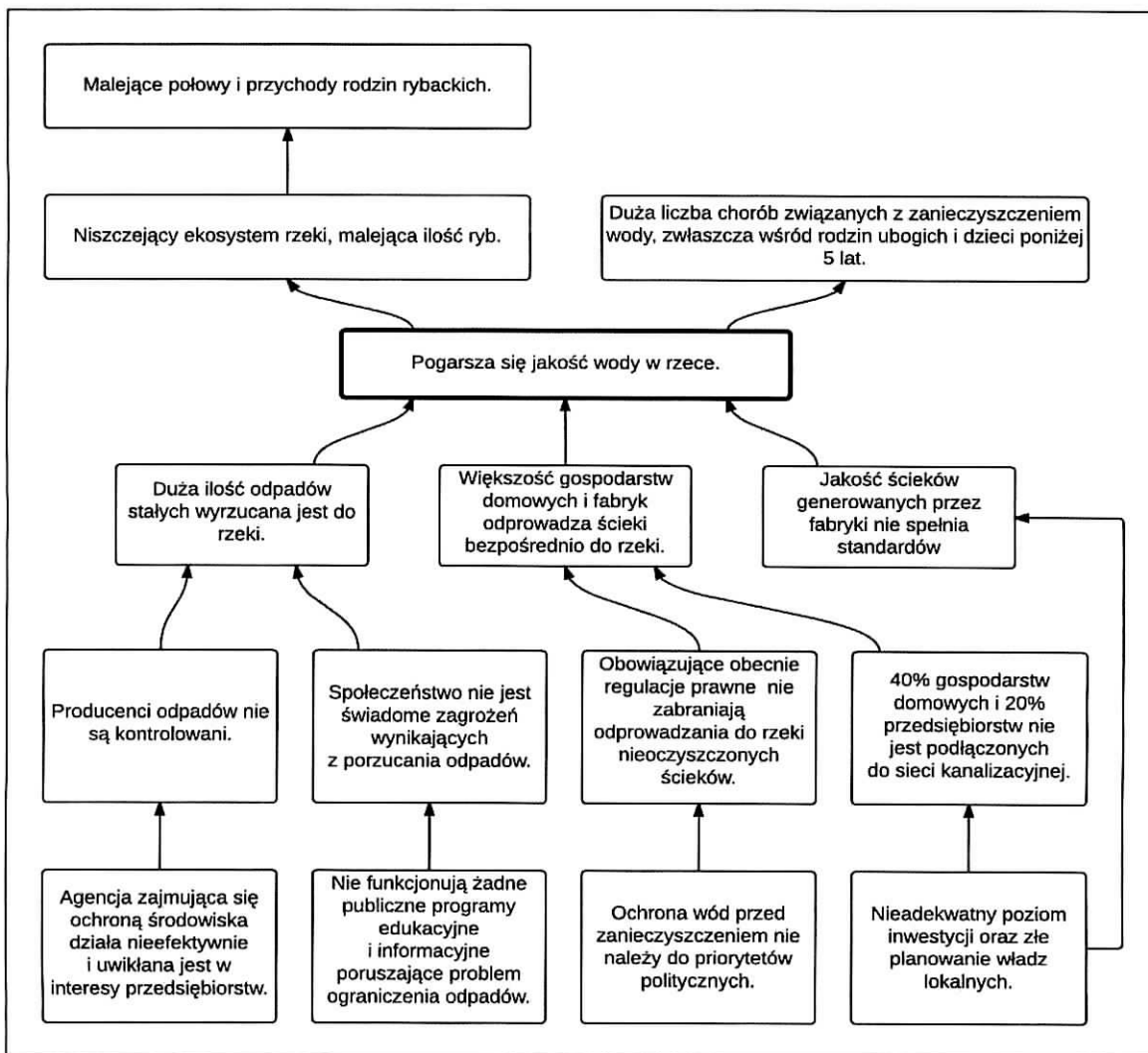
W niektórych przypadkach, zwłaszcza jeśli analizie poddawane jest szerokie zagadnienie, może okazać się zasadne skonstruowanie kilku drzew problemów z punktu widzenia różnych grup. Należy jednak pamiętać, że diagram przedstawiający drzewo problemów powinien odzwierciedlać rzeczywistość w uproszczony sposób. Nie musi pokazywać wszystkich powiązań pomiędzy odległymi celami, ale w czytelnej formie obrazować zależności przyczynowo – skutkowe przede wszystkim między problemami, które będą rozwiązane dzięki realizacji projektu.

Bardzo istotne jest, aby wnioskodawca opisał, w jaki sposób problemy i potrzeby wpisane do drzewa problemów zostały zidentyfikowane. W tym celu można odwołać się do dostępnych

¹⁴ Opracowanie własne na podstawie Aid Delivery Methods; Volume 1; Project Cycle Management Guidelines; March 2004; European Commission, str. 68.

opracowań sektorowych, analiz statystycznych, jak też do badań ankietowych przeprowadzonych wśród przedstawicieli grup docelowych, itp. Dobrym rozwiązaniem jest również przedstawienie niekorzystnych danych dotyczących obszaru, na którym ma być realizowany projekt w zestawieniu z danymi dotyczącymi porównywalnych obszarów w Unii Europejskiej, gdzie skala opisywanego problemu jest mniejsza.

Rysunek 1. Drzewo problemów (przykład).

Źródło: Aid Delivery Methods; Volume 1; Project Cycle Management Guidelines; March 2004; European Commission, str. 68.

W niniejszym rozdziale należy unikać przytaczania dużych, zbyt ogólnych fragmentów dokumentów strategicznych. Należy podać tylko te informacje i wnioski z nich wynikające, które dotyczą planowanego projektu. Autorzy studium wykonalności powinni wziąć pod uwagę, iż umieszczanie

szerokich opisów ogólnej sytuacji społeczno – gospodarczej, nie powiązanych bezpośrednio z definicją i udowodnieniem istnienia problemów, które projekt ma rozwiązywać, może powodować rozmycie zasadniczej treści i problemy z dotarciem do sedna informacji przez osoby oceniające projekt, a w konsekwencji, obniżenie oceny projektu.

Osoby przygotowujące studium wykonalności powinny zadbać o to, aby możliwie wiele informacji dotyczących definiowania i udowadniania istnienia problemów, które projekt ma rozwiązywać, opatrzonych było źródłem ich pochodzenia. Najlepiej, gdy są to źródła niezależne od autorów studium i beneficjentów projektu – mogą być to np. artykuły prasowe, publikacje naukowe, źródła statystyczne, w tym opublikowane w Internecie. Stosowanymi źródłami mogą być również m. in. wszelkie decyzje administracyjne, opracowania, koncepcje (w tym projekty budowlane, audyty energetyczne, programy funkcjonalno – użytkowe, etc). Oczywiście, w przypadku braku źródeł zewnętrznych, należy posłużyć się również np. badaniami własnymi czy obserwacjami użytkowników istniejącej infrastruktury. W każdym przypadku ważne jest jednak, aby autorzy studium wskazywali wszędzie tam, gdzie to możliwe, źródła pochodzenia danych i informacji, których używają. Rzetelność przedstawianych informacji będzie bowiem elementem oceny jakości przygotowanych analiz.

W omawianym rozdziale należy również zaprezentować analizy branżowe o charakterze opisu sytuacji problemowej, wynikające z treści SzOOP RPO-L2020¹⁵:

- działanie 1.2 – analiza świadcząca o całkowitym wykorzystaniu przez beneficjenta dostępnej dotychczas infrastruktury¹⁶,
- działanie 1.3 – analiza świadcząca o całkowitym wykorzystaniu przez Beneficjenta dotychczas dostępnej na jego terenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorstw;
- działanie 2.1 (inwestowanie w tzw. twardą infrastrukturę – wyłącznie sprzęt i wyposażenie) – analiza wskazująca na niedostępność zasobów w ramach administracji publicznej;
- działanie 9.1 (III typ projektu; projekty dotyczące rozbudowy budynku na nieruchomości stanowiącej własność gminy, organizacji pożytku publicznego lub innego Beneficjenta lub będącej w jej użytkowaniu wieczystym) – analiza potrzeb wskazująca na potrzebę budowy oraz analiza wskazująca, iż zapewnienie infrastruktury nie jest możliwe w inny sposób, w szczególności nie jest możliwa realizacja działań, o których mowa w pkt 2 lit. a-d Podrozdziału 4.5 „Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze

¹⁵ Por. SzOOP RPO-L2020, Zielona Góra, maj 2015 r., str. 23, 29, 49, 255, 261. Oczywiście w trakcie prac nad studium wykonalności należy sprawdzić w SzOOP RPO-L2020 oraz w kryteriach oceny czy nie istnieją dalsze szczególne wymagania, które powinny być przedmiotem zainteresowania analizy problemów.

¹⁶ Analiza wykorzystania dostępnej infrastruktury (niezależnie od tego, którego działania dotyczy) powinna składać się minimum z opisu infrastruktury uwzględniającego jej pojemność mierzoną w jednostkach naturalnych (np. powierzchnia terenów inwestycyjnych) oraz sposobu i stopnia wykorzystania (np. tereny inwestycyjne w 100% sprzedane inwestorom prywatnym).

włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014 – 2020”.

- działanie 9.2 – analiza świadcząca o całkowitym wykorzystaniu przez Beneficjenta dotychczas dostępnej na jego terenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorstw.

Wyżej wymienione analizy mogą być włączone w zasadniczą analizę problemów (np. w opis drzewa problemów) lub przedstawione poza nią (jako osobne uwagi).

Analizę problemów należy zakończyć krótkim podsumowaniem, uzasadniającym jasno potrzebę realizacji projektu.

II.1.2. Analiza celów

Zadaniem analizy celów jest przedstawienie stanu rzeczywistości, jaki ma być osiągnięty wskutek interwencji przeprowadzonej w ramach projektu. Analiza umożliwia też określenie hierarchii celów i wskazanie relacji nakłady – efekty.

Należy przekształcić opisy negatywnych zjawisk zawarte w rozdziale II.1.1 w pozytywne zdania obrazujące pożądaną stan w przyszłości (na przykład „zbyt mała przepustowość drogi w stosunku do natężenia ruchu” można zamienić na stwierdzenie „przepustowość drogi dostosowana do natężenia ruchu”).

Tworzenie drzewa celów, podobnie jak drzewa problemów, nie jest obligatoryjne. Ważne jest, aby prezentowane cele projektu wynikały ze zidentyfikowanych potrzeb i korespondowały z matrycą logiczną, która jest obowiązkowa dla każdego projektu. Rysunek 2 przedstawia przykład drzewa celów, odpowiadający przykładowemu drzewu problemów zaprezentowanemu w poprzednim rozdziale.

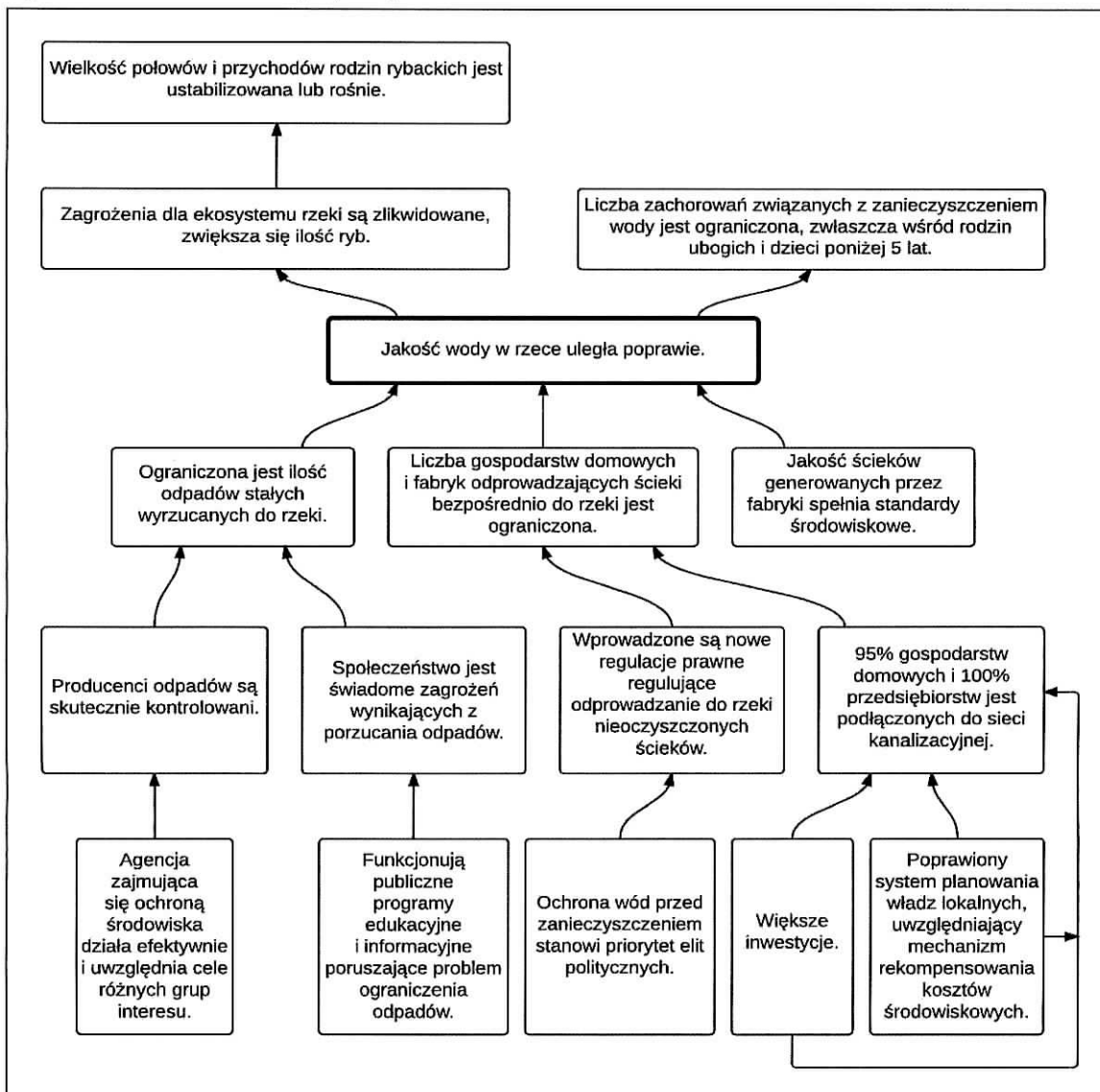
Drzewo celów nie musi mieć takiego samego kształtu, jak drzewo problemów. Przyszły stan rzeczywistości opisywany w drzewie celów powinien być pożądaną, ale też możliwy do osiągnięcia. Grupa projektowa może dojść do wniosku, że między niektórymi celami powstałymi z przekonwertowania drzewa problemów należy dodać dodatkowy cel, który lepiej zobrazuje zachodzące relacje nakładów do efektów. Inne cele powstałe w oparciu o drzewo problemów mogą okazać się zbędne i będzie można je usunąć bez szkody dla rzetelności i przejrzystości analizy.

Pamiętać należy, iż identyfikacja wiązki celów projektu jest zawsze punktem wyjścia do prowadzenia oceny inwestycji. Ponadto cele powinny być tak określone, aby jasno wskazywały, jakie korzyści społeczno – gospodarcze można osiągnąć dzięki wdrożeniu projektu, były logicznie powiązane ze sobą, gdy w ramach projektu realizowanych jest jednocześnie kilka celów oraz były skwantyfikowane na tyle, na ile to możliwe poprzez podanie wartości bazowych i docelowych, jak również metodę

pomiaru ich osiągnięcia (dotyczy tych celów, które nie posiadają wskaźników pomiaru określonych we wniosku o dofinansowanie)¹⁷.

Cele przedstawione w tej części studium wykonalności muszą pozostawać w ścisłym związku z analizą problemów oraz być zgodne z matrycą logiczną (rozdział II.3.6).

Rysunek 2. Drzewo celów (przykład).

Źródło: Aid Delivery Methods; Volume 1; Project Cycle Management Guidelines; March 2004; European Commission, str. 70.

¹⁷ Por. Wytyczne MliR, rozdział 4, str. 22 i 23. Spełnienie wymogu Wytycznych MliR dot. powiązania celów projektu z celami osi priorytetowej programu operacyjnego zostało zapewnione poprzez zapisy rozdziału odpowiednio II.3.7.

W omawianym rozdziale, oprócz opisu wiązki celów projektu, należy również zaprezentować informacje dotyczące planowanego wykorzystania infrastruktury, wynikające z treści SzOOP RPO-L2020¹⁸:

- działanie 1.2 – informacje dotyczące potencjalnego wykorzystania infrastruktury, planu działania na najbliższe lata,
- działanie 1.3 – informacje dotyczące potencjalnego wykorzystania infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorstw;
- działanie 9.2 – informacje dotyczące potencjalnego wykorzystania infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorstw,
- działanie 9.3 (I i II typ projektu) – kompleksowy plan wykorzystania powstałej infrastruktury przygotowany na podstawie diagnozy (czyli analizy problemów oraz analizy popytu) oraz jej powiązanie z działaniami EFS.

II.1.3. Analiza grup docelowych

W otoczeniu każdego projektu funkcjonują różne grupy, które mogą dążyć do odmiennych celów. Osoby indywidualne, grupy sformalizowane lub spontaniczne, instytucje i przedsiębiorstwa mogą widzieć swój interes w powodzeniu lub niepowodzeniu projektu. Dlatego też właściwe zidentyfikowanie ich problemów jest kluczowe dla powodzenia projektu.

Główne pytania, na jakie powinien odpowiedzieć zespół projektowy w tej części analizy, brzmią:

- Kogo dotyczą analizowane problemy i cele?
- Kto zyska, a kto straci, i w jaki sposób, jeśli realizacja projektu dojdzie do skutku?

Analiza grup docelowych może przebiegać według następujących etapów¹⁹:

- określenie głównego problemu, obszaru, którego ma dotyczyć projekt (rozdział II.1.1),
- identyfikacja wszystkich grup, które mogą być zainteresowane projektem,
- charakterystyka ról poszczególnych grup, ich interesów, silnych i słabych stron (opis grupy, związek grupy z głównym problemem, zdolność i motywacja grupy do zmiany niekorzystnej sytuacji, możliwe działania zwiększające zaangażowanie danej grupy w przedsięwzięcie),
- rozpoznanie zakresu dotychczasowej współpracy lub konfliktów między grupami,

¹⁸ Por. SzOOP RPO-L2020, Zielona Góra, maj 2015 r., str. 23, 29, 261, 268. Oczywiście w trakcie prac nad studium wykonalności należy sprawdzić w SzOOP RPO-L2020 oraz w kryteriach oceny czy nie istnieją dalsze szczególne wymagania, które powinny być przedmiotem zainteresowania analizy celów.

¹⁹ Aid Delivery Methods; Volume 1; Project Cycle Management Guidelines; March 2004; European Commission, str. 61.

- interpretacja wyników analizy w kontekście proponowanego projektu (czy planowane działania są adekwatne w stosunku do oczekiwań poszczególnych grup, czy grupy zostały włączone do projektu, czy przewidziano sposoby łagodzenia ewentualnych konfliktów).

Należy zwrócić uwagę, aby jak najdokładniej przedstawić beneficjentów projektu, zarówno tych bezpośrednich, do których projekt jest adresowany wprost, jak i tych, którzy odniosą korzyści w sposób pośredni. Istotne będzie również wyjaśnienie, dlaczego wnioskodawca i jego partnerzy chcą realizować proponowany projekt i jakie korzyści zamierzają osiągnąć (np. realizacja celów statutowych, realizacja zadań, do których zobowiązuje ustawa).

II.1.4. Zgodność celów z dokumentami planistycznymi

Aby projekt mógł zostać zrealizowany, powinien wykazywać zgodność z dokumentami planistycznymi. W niniejszym rozdziale, w pierwszej kolejności powinna zostać wykazana zgodność celów projektu z dokumentami planistycznymi o charakterze ogólnym (innych niż branżowe), tj. ze strategiami rozwoju gminy, powiatu, Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020. Co do zasady nie ma potrzeby odwoływania się do strategii i planów ogólnopolskich czy europejskich. Wyjątkiem w tym zakresie jest konieczność wskazania, czy projekt jest zgodny ze Strategią Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020 oraz Strategią UE Morza Bałtyckiego, przy czym brak tej zgodności nie przekreśla możliwości realizacji projektu w ramach RPO-L2020.

W dalszej kolejności należy odwołać się do strategii branżowych opracowanych na poziomie regionu oraz niższych. Jeżeli chodzi o szczebel gminny i powiatowy, liczba i zakres opracowanych strategii branżowych może być bardzo różna i musi podlegać indywidualnemu rozpoznaniu w zależności od lokalizacji projektu. Na poziomie regionu pod uwagę mogą być brane przede wszystkim następujące dokumenty²⁰:

- Lubuska Regionalna Strategia Innowacji²¹,
- Program Rozwoju Innowacji,
- Strategia Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego²²,
- Plan Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego,
- Strategia Energetyki Województwa Lubuskiego,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014 – 2020,
- Lubuska Strategia Zatrudnienia na lata 2011 – 2020,

²⁰ Opracowanie własne na podstawie Wykazu strategii w województwie lubuskim oraz Wykazu programów wojewódzkich nadzorowanych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze oraz wskazań Instytucji Zarządzającej.

²¹ Obowiązuje do końca roku 2015 r.

²² Obowiązuje do końca roku 2015 r.

- Lubuska Strategia Ochrony Zdrowia na lata 2014 – 2020,
- Strategia Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego,
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego na sieci komunikacyjnej w wojewódzkich przewozach pasażerskich,
- Plan inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w ramach perspektywy finansowej na lata 2014 – 2020,
- Lista zadań rezerwowych do Planu inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w ramach perspektywy finansowej na lata 2014 – 2020,
- Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego,
- Wojewódzki Program Pomocy Społecznej,
- Lubuski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- Lubuski Plan Działań Na Rzecz Zatrudnienia,
- Program Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020,
- Program opieki nad zabytkami województwa lubuskiego na lata 2013 – 2016,
- Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2017 z perspektywą do 2020,
- Program ochrony powietrza dla strefy lubuskiej,
- Plan Inwestycyjny Regionu..

Przy wykazywaniu zgodności analizowanej inwestycji z dokumentami planistycznymi należy zwrócić szczególną uwagę na te spośród nich, które znalazły się w kryteriach oceny projektów RPO-L2020 dotyczących danego działania, osi priorytetowej czy typu projektu. Wraz z dokumentami o charakterze ogólnym (strategie rozwoju gminy, powiatu, Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020, Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020) powinny stanowić minimalny zestaw dokumentów, do których należy się odnieść.

W omawianym rozdziale należy również zaprezentować zgodność z dokumentami wskazanymi w SzOOP RPO-L2020 dla poszczególnych działań/typów projektów i/lub sam fakt istnienia dokumentów

planistycznych, których opracowanie leży po stronie Beneficjenta, a jest konieczne z punktu widzenia SzOOP RPO-L2020. Mowa tutaj m. in. o²³:

- Programach Rewitalizacji (działanie 1.3– projekty rewitalizacyjne; działanie 9.1 – inwestycje w infrastrukturę społeczną na obszarach zdegradowanych lub zmarginalizowanych, działanie 9.2);
- Europejskiej Strategii Interoperacyjności, Europejskich Ramach Interoperacyjności oraz Krajowych Ramach Interoperacyjności (działanie 2.1);
- Planach Gospodarki Niskoemisyjnej (działanie 3.2 oraz 3.3);
- Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 (działanie 4.1);
- Masterplanach dla obszaru dorzecza Odry i Wisły, aktualizowanych Planach gospodarowania wodami w dorzeczu oraz Planach zarządzania ryzykiem powodziowym od roku 2016 (działanie 4.1 – II typ projektu); Planie gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku (działanie 4.2 – zadania dotyczące odpadów komunalnych);
- Planach inwestycyjnych, stanowiących załącznik do wojewódzkich planów gospodarki odpadami tworzonych przez zarządy województw i zatwierdzone przez Ministra Środowiska (działanie 4.2 – zadania dotyczące odpadów komunalnych);
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach (działanie 4.3);
- Programach poprawy jakości i dostępności świadczeń zdrowotnych, przygotowanych przez podmiot leczniczy ubiegający się o dofinansowanie (działanie 9.1);
- Planie działań w sektorze zdrowia uzgodnionym przez Komitet Sterujący, Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020, mapach potrzeb zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia (działanie 9.1; działanie 3.2 – projekty związane z termomodernizacją szpitali, działanie 2.1 – projekty z zakresu e-zdrowia);
- Założeniach europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 (działanie 9.1 – projekty dotyczące rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych

²³ Por. SzOOP RPO-L2020, Zielona Góra, maj 2015 r., str. 30, 49, 70, 81, 82, 98, 100, 105, 111, 251, 252, 254, 260, 262, 270. Oczywiście w trakcie prac nad studium wykonalności należy sprawdzić w SzOOP RPO-L2020 oraz w kryteriach oceny czy nie istnieją dalsze szczególne wymagania, które powinny być przedmiotem zainteresowania analizy zgodności celów projektu z dokumentami planistycznymi.

ubóstwem i wykluczeniem społecznym, działanie 9.2 – projekty dotyczące rozwoju usług społecznych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym);

- Kompleksowych planach rozwoju szkolnictwa zawodowego szkoły / placówki / gminy / powiatu (działanie 9.3 – III typ projektu), których elementem musi być kompleksowy plan wykorzystania powstałej infrastruktury przygotowany na podstawie diagnozy (czyli analizy problemów oraz analizy popytu) oraz jej powiązanie z działaniami EFS.

W przypadku zakupu autobusów w ramach działania 3.3 potrzeba realizacji takiego zadania powinna wynikać z planów lub dokumentów strategicznych. Alternatywnie można udowodnić jej zasadność poprzez analizę kosztów i korzyści prowadzoną w ramach analizy rozwiązań technologicznych w analizie opcji (rozdział II.2.4).

W przypadku zgłaszania inwestycji do dofinansowania w ramach tych poddziałań RPO-L2020, które zakładają realizację projektów w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), odnieść należy się również do odpowiedniej Strategii ZIT.

Zgodność celów projektu z danym dokumentem planistycznym można wykazywać w następujących formach:

- projekt jest wpisany do dokumentu planistycznego,
- cele projektu pokrywają się, są zbieżne lub realizują cele dokumentu planistycznego,
- projekt jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym.

Na końcu niniejszego rozdziału należy zaznaczyć, czy projekt ma być realizowany w ramach Kontraktu Terytorialnego (lista podstawowa lub warunkowa) lub Kontraktu Lubuskiego.

Ocenie będzie podlegała zgodność z dokumentami strategicznymi i branżowymi, szczególnie z tymi, które wymienione zostaną w regulaminie konkursu lub w wezwaniu do składania wniosków o dofinansowanie (projekt powinien wpisywać się w konkretny cel operacyjny, działanie, kierunki interwencji wskazane w danym dokumencie planistycznym). Ponadto oceniający przyznają punkty projektom wpisującym się w cele Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020, projektom ujętym w ramach Kontraktu Terytorialnego oraz realizowanym w ramach Kontraktu Lubuskiego.

II.2. Analiza wariantów

Cele projektu mogą z reguły być osiągnięte nie tylko w jeden sposób, lecz poprzez wiele różnych rozwiązań. Analizę wariantów osiągnięcia zaplanowanych celów należy przeprowadzić na możliwie wczesnym etapie planowania projektu w możliwie szerokim zakresie. Praktyka pokazuje,

iż bardzo często projektodawca przeprowadza niesformalizowaną analizę wariantów przed podjęciem decyzji inwestycyjnej. Tym niemniej, jeżeli ta analiza jest niekompletna, a poniesione zostały już koszty prac przygotowawczych (np. projekty techniczne, budowlane), bardzo trudno jest go skłonić do przyjęcia innego rozwiązania, nawet jeżeli stanowi ono opcję bardziej opłacalną z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia.

Często przyjmuje się a priori założenie o tym, że zaplanowana inwestycja jest najlepszym z możliwych wariantów, bez prowadzenia i formalizowania stosownych analiz. Tymczasem to na wnioskodawcy spoczywa obowiązek wykazania, że wybrany przez niego wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze rozwiązanie spośród wszelkich możliwych²⁴.

II.2.1. Analiza wykonalności

Pierwszym etapem analizy wariantów jest ich identyfikacja, czyli przeprowadzenie analizy wykonalności. Polega ona na udzieleniu odpowiedzi na pytanie: Na jakie wykonalne sposoby można rozwiązać zidentyfikowane wcześniej problemy? Celem jest tutaj wskazanie potencjalnych rozwiązań inwestycyjnych, które będą możliwe do wykonania m. in. pod względem technicznym, prawnym, ekonomicznym, środowiskowym i instytucjonalnym. W związku z powyższym nie należy identyfikować tych rozwiązań inwestycyjnych (wariantów), które pozostają w sprzeczności z istniejącym stanem prawnym, są niemożliwe do wykonania z przyczyn ekonomiczno – finansowych, istniejących ograniczeń technicznych, etc.

Należy wyraźnie podkreślić, iż błędne jest również przyjmowanie do analizy wariantu zaniechania inwestycji („nie robić nic”), wariantu, który realizowany byłby bez podejmowania decyzji inwestycyjnej („wariant minimum”) oraz wariantów różniących się jedynie harmonogramem wykonania inwestycji. Celowe jest natomiast podejmowanie kwestii dotyczących sposobu realizacji projektu (np. modernizacja istniejącej infrastruktury vs. budowa nowej), zakresu projektu (różna skala i zakres inwestycji), lokalizacji, stosowanych rozwiązań technologicznych, rozwiązań instytucjonalnych (kto będzie inwestorem i operatorem przedmiotu projektu), itd.

Każdy ze zidentyfikowanych wariantów powinien zostać opisany w krótki sposób. Opis ten jednak powinien zawierać elementy umożliwiające jasne wyróżnienie każdego z wariantów oraz określenie różnic między nimi.

Następstwem analizy wykonalności będzie przeprowadzenie analizy opcji. Polegać ona będzie na dokonaniu porównania i oceny rozwiązań inwestycyjnych zidentyfikowanych w analizie wykonalności. Dążyć będzie do jednoznacznego wskazania i uzasadnienia, który z rozpatrywanych

²⁴ Por. Wytyczne MliiR, str. 24.

wariantów jest najkorzystniejszy. Składać się na nią będą analiza strategiczna (rozdział II.2.3) oraz analiza rozwiązań technologicznych (rozdział II.2.4)²⁵. Każdy wariant zidentyfikowany w analizie wykonalności powinien być poddany analizie strategicznej lub analizie rozwiązań technologicznych.

II.2.2. Analiza popytu

Analiza popytu dąży do ilościowego określenia społecznego zapotrzebowania na realizację planowanej inwestycji²⁶. Punktem wyjścia jest określenie popytu bieżącego. Możliwe są tu do zastosowania dane statystyczne, analizy wewnętrzne i/lub zewnętrzne źródła danych (analizy branżowe, marketingowe, itd). Na tej podstawie oraz w oparciu o dalsze informacje (prognozy makroekonomiczne, społeczne, rynkowe, itd.) należy przygotować prognozę popytu w przyszłości. Analiza ta powinna również odwoływać się do kwestii bieżącego oraz przyszłego zapotrzebowania na zasoby, przewidywanego rozwoju infrastruktury, oraz efektu sieciowego (jeżeli występuje lub może wystąpić w wyniku realizacji inwestycji)²⁷. Analiza popytu będzie istotnie różniła się w zależności od branży i może przyjmować różne formy – od bardzo prostych po mocno skomplikowane (szczególnie w przypadku konieczności prowadzenia analiz sieciowych). Możliwe jest również stosowanie specyficznych metod branżowych, opisanych w różnych źródłach (np. wskazanych we wprowadzeniu do niniejszej instrukcji), w takim przypadku należy jednak wskazać ich pochodzenie. W branżach konkurencyjnych (nie będących monopolami) analizę popytu należy poprzeć również analizą konkurencji (również potencjalnej, która może powstać w fazie inwestycyjnej lub operacyjnej projektu).

Wynikiem analizy popytu może być np. określenie ilości skorzystań z infrastruktury kultury, ilości skorzystań z e-usługi, ilości ścieków zrzucanych siecią kanalizacyjną, ilości uczniów korzystających z infrastruktury edukacyjnej, średni ruch dobowy na danej drodze, itd.

Do analizy popytu należy przyłożyć bardzo istotną wagę. Bardzo często będzie ona punktem wyjścia do wielu innych analiz. W szczególności może stanowić podstawę analizy strategicznej (niektóre kryteria w analizie wielokryterialnej mogą być oparte o mierniki popytu), analizy rozwiązań technologicznych (w analizie efektywności kosztowej mierniki popytu z reguły mogą być używane jako miary rezultatu lub są z nimi silnie skorelowane), określania wartości wskaźników rezultatu projektu (wiele z nich jest silnie skorelowana z popytem) czy analizy finansowej (popyt stanowi najczęściej podstawę szacowania przychodów oraz zmiennych kosztów operacyjnych). Tak więc niedokładne szacowanie popytu może istotnie wpływać na wyniki wielu dalszych analiz w całym studium wykonalności.

²⁵ Por. ibidem, str. 24 i 25.

²⁶ Por. ibidem, str. 24.

²⁷ Por. ibidem.

Ponieważ popyt (np. wskutek wahań demograficznych czy zmian wskaźników makroekonomicznych lub społecznych) może podlegać wahaniom w poszczególnych latach, powinien on być szacowany w takim horyzoncie czasowym, w jakim będzie stosowany do dalszych analiz. Najczęściej horyzont ten jest definiowany przez okres odniesienia przyjmowany w założeniach do analizy finansowej (rozdział III.4.1). W przypadku gdyby szacunki popytu miały nie być używane do żadnych dalszych analiz (choć, jak wskazano powyżej, sytuację taką należy uznać za wyjątkową), projektodawca powinien je zaplanować przynajmniej do pierwszego roku następującego po zakończeniu realizacji inwestycji.

W omawianym rozdziale, w ramach analizy popytu oraz konkurencji, powinny znaleźć się informacje, które pozwolą na spełnienie niektórych wymogów wynikających z treści SzOOP RPO-L2020²⁸:

- działanie 1.1 (I i III typ projektu) – przedstawienie analizy rynkowej, finansowej wraz ze stworzeniem planu prac projektu badawczo – rozwojowego z zapewnieniem zastosowania rynkowego uzyskanych wyników;
- działanie 1.1 (II typ projektu) - przedstawienie analizy rynkowej, finansowej wraz ze stworzeniem indykatywnego planu prac planowanego projektu badawczo - rozwojowego z zapewnieniem zastosowania rynkowego uzyskanych wyników;
- działanie 1.2 (I typ projektu) – dostosowanie usług inkubatora do potencjału i charakteru lokalnej gospodarki, w tym środowiska akademickiego oraz oferty konkurencyjnych instytucji,
- działanie 4.4 – analiza zapotrzebowania (w tym szacowana liczba odwiedzających) na infrastrukturę powstałą w ramach projektu, obiekty zabytkowe, zasoby kultury i dziedzictwa kulturowego,
- działanie 9.1 (III typ projektu, projekty dotyczące rozbudowy budynku na nieruchomości stanowiącej własność gminy, organizacji pożytku publicznego lub innego Beneficjenta lub będącej w jej użytkowaniu wieczystym) – potwierdzenie potrzeby budowy na danym terytorium analizą potrzeb oraz analizą trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym,
- działanie 9.3 (inwestycje polegające na budowie nowych budynków) – analiza uwarunkowań demograficznych, występujących na danym obszarze, uzasadniająca budowę nowej infrastruktury.

²⁸ Por. SzOOP RPO-L2020, Zielona Góra, maj 2015 r., str. 17, 23, 118, 255, 267, 269, 270. Oczywiście w trakcie prac nad studium wykonalności należy sprawdzić w SzOOP RPO-L2020 oraz w kryteriach oceny czy nie istnieją dalsze szczególne wymagania określone w tych dokumentach, które powinny być przedmiotem zainteresowania analizy popytu lub konkurencji.

Oceniający będą zwracali uwagę to czy potrzeba realizacji projektu rzeczywiście wpływa z przeprowadzonej analizy popytu, czy istnieje społeczne zapotrzebowanie na projekt, jego produkty i rezultaty.

II.2.3. Analiza strategiczna

Analiza strategiczna powinna koncentrować się na podstawowych rozwiązaniach o charakterze strategicznym²⁹. Możliwe jest tutaj rozpatrywanie wariantów dotyczących np. sposobu realizacji projektu (np. modernizacja istniejącej infrastruktury vs. budowa nowej) czy rozwiązań instytucjonalnych (kto będzie inwestorem i operatorem przedmiotu inwestycji). Nie należy natomiast w ramach analizy strategicznej porównywać wariantów różniących się pod względem technologicznym (te będą przedmiotem zainteresowania analizy rozwiązań technologicznych w rozdziale II.2.4). Dla potrzeb analizy strategicznej należy stosować metodę analizy wielokryterialnej (MCA)³⁰.

Analiza wielokryterialna (MCA) to cała rodzina algorytmów, które prowadzą do wyboru jednego z rozpatrywanych wariantów na podstawie różnych kryteriów wraz z przypisanymi im relatywnymi (sumującymi się do 100%) wagami³¹.

Dla potrzeb analizy strategicznej można stosować wyłącznie kryteria o charakterze jakościowym³². Tym niemniej, stosowanie kryteriów ilościowych, o ile są one łatwe do zmierzenia (zaplanowania) w poszczególnych wariantach może być również zasadne. Ich stosowanie pozwala łatwiej uzasadnić oceny przyznawane w poszczególnych kryteriach. Zastosowane kryteria oceny powinny odzwierciedlać cele, którymi kierują się decydenci. Co do zasady powinny być one zbieżne z celami projektu, określonymi w rozdziale II.1.2, choć możliwe jest zastosowanie również innych celów w zależności od specyfiki dokonywanych wyborów. W szczególności analizie można poddać cele postulowane przez różne grupy docelowe projektu (zidentyfikowane w rozdziale II.1.3). Cele mogą być alternatywne w stosunku do siebie (osiągnięcie jednego celu w większym stopniu może wykluczać częściową realizację innego)³³.

Po ustaleniu kryteriów należy przypisać im wagi. Powinny one sumować się do 100% oraz odpowiadać znaczeniu poszczególnych kryteriów z punktu widzenia decydentów. Ustalić należy

²⁹ Por. Wytyczne MIIR, str. 24.

³⁰ Por. ibidem.

³¹ Por. Przewodnik AKK, wersja anglojęzyczna, Komisja Europejska, grudzień 2014 r., str. 330.

³² Por. Wytyczne MIIR, str. 24.

³³ Por. Przewodnik AKK, wersja anglojęzyczna, Komisja Europejska, grudzień 2014 r., str. 330.

maksymalną i minimalną ilość punktów w poszczególnych kryteriach. Następnym etapem jest analiza (ilościowa lub jakościowa – w zależności od rodzaju przyjętego kryterium) wpływu poszczególnych wariantów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. Analizę kończy obliczenie dla każdego analizowanego wariantu sumarycznego wskaźnika oceny punktowej, zgodnie z przypisanymi wcześniej wagami i wybór wariantu optymalnego³⁴. Liczbowy przykład analizy MCA prezentuje tabela 1 (oczywiście nie jest to pełna analiza MCA – ta wymagałaby jeszcze uzasadnienia ocen punktowych w poszczególnych kryteriach).

W ramach niniejszej instrukcji pozostawiono projektodawcy swobodę w zakresie określenia dokładnego sposobu postępowania w analizie strategicznej. Możliwe jest np. porównanie wszystkich wariantów w jednym kroku (stosując analizę MCA tylko raz), bądź w kilku krokach (np. osobna analiza MCA w zakresie podjęcia decyzji co do lokalizacji inwestycji oraz co do operatora inwestycji – inwestor lub jednostka od niego zależna). Minimalny zakres analizy strategicznej stanowi jednak porównanie przynajmniej dwóch wariantów.

Tabela 1. Liczbowy przykład analizy MCA.

	Kryterium	Waga	Ocena	Wpływ
Wariant 1	Ochrona środowiska (zmniejszenie emisji substancji szkodliwych)	40%	4	1,6
	Dostępność rezultatów dla społeczeństwa (cena)	20%	2	0,4
	Redukcja liczby wypadków	40%	3	1,2
	Ocena			3,2
Wariant 2	Ochrona środowiska (zmniejszenie emisji substancji szkodliwych)	40%	2	0,8
	Dostępność rezultatów dla społeczeństwa (cena)	20%	3	0,6
	Redukcja liczby wypadków	40%	2	0,8
	Ocena			2,2
Zastosowana skala ocen: 0 pkt. (braku wpływu), 1 pkt. (niewielki wpływ), 2 pkt. (umiarkowany wpływ), 3 pkt. (istotny wpływ), 4 pkt. (bardzo duży wpływ).				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Analiza kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych: Przewodnik (Fundusz Strukturalny – EFRR, Fundusz Spójności i ISPA), dokument opracowany przez Jednostkę ds. Ewaluacji, Dyrekcja Generalna – Polityka Regionalna, Komisja Europejska, str. 45.

II.2.4. Analiza rozwiązań technologicznych

Analizie rozwiązań technologicznych należy poddać te warianty technologiczne, które pozostają w zgodności z wynikami analizy strategicznej, dokonanej w poprzednim rozdziale. Ten etap, co do zasady, powinien być oparty o jedną z metod analizy kosztów i korzyści, tj. o analizę efektywności kosztowej (czyli o wskaźnik DGC) lub o analizę ekonomiczną (a dokładnie – o wskaźnik korzyści/koszty B/C). Nadmienić należy, iż w praktyce łatwiejsza w stosowaniu jest metoda analizy efektywności kosztowej (CEA) i, jeżeli tylko jest to możliwe i uzasadnione, powinna być zastosowana przez autorów studium wykonalności. Wyjątkiem w tym zakresie może być oczywiście sytuacja opisana w rozdziale

³⁴ Por. ibidem.

III.5 niniejszej instrukcji, polegająca na analizowaniu rodzaju projektu, dla którego określone zostaną kryteria oceny odnoszące się bezpośrednio do wartości wskaźników obliczanych przy użyciu analizy ekonomicznej (ERR, ENPV, B/C). W takim przypadku, w ramach analizy kosztów i korzyści, konieczne będzie zastosowanie właśnie tej metody. Wówczas celowym może być wykonanie analizy rozwiązań technologicznych przy pomocy analizy ekonomicznej. Dla wybranego wariantu optymalnego będzie ona stanowiła jednocześnie analizę kosztów i korzyści.

Wyjątek od reguły, polegającej na stosowaniu metody analizy efektywności kosztowej lub analizy ekonomicznej, stanowią projekty termomodernizacyjne dla których opracowano prawidłowy audyt energetyczny. Co oczywiste, powinien być on zgodny z obowiązującymi przepisami w tym zakresie³⁵. Z punktu widzenia analizy rozwiązań technologicznych kluczowe jest aby zawierał on porównanie przynajmniej różniących się technologicznie wariantów poszczególnych ulepszeń. Porównanie to powinno być dokonane przy pomocy metodologii wskazanej w przepisach prawnych³⁶.

Zgodnie z treścią SzOOP RPO-L2020³⁷, w przypadku zakupu autobusów w ramach działania 3.3, o ile potrzeba realizacji takiego zadania nie wynika z planów lub dokumentów strategicznych, należy udowodnić jej zasadność poprzez analizę kosztów i korzyści prowadzoną w niniejszym rozdziale metodą analizy ekonomicznej lub analizy efektywności kosztowej.

Na końcu niniejszego rozdziału należy, na podstawie przeprowadzonych wcześniej analiz, dokonać wyboru najlepszego z wcześniej zaproponowanych wariantów realizacji inwestycji oraz sformułować jego uzasadnienie. Z technicznego punktu widzenia jest to działanie bardzo proste, najlepszym wariantem jest bowiem ten, który:

- w analizie B/C uzyskał największą wartość wskaźnika,
- w analizie CEA uzyskał najniższą wartość wskaźnika DGC,
- w analizie wielokryterialnej uzyskał najwyższą ocenę sumaryczną.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (Dz. U. z 2009 r., nr 43, poz. 346), Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektywy 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U.UE z dnia 14.11.2012 r., nr L 315/1).

³⁶ Ibidem.

³⁷ Por. SzOOP RPO-L2020, Zielona Góra, maj 2015 r., str. 82. Oczywiście w trakcie prac nad studium wykonalności należy sprawdzić w SzOOP RPO-L2020 oraz w kryteriach oceny czy nie istnieją dalsze szczególne wymagania określone w tych dokumentach, które powinny być przedmiotem zainteresowania analizy wariantów.

Analiza efektywności kosztowej

Analiza efektywności kosztowej (ang. Cost Effectiveness Analysis – CEA) jest metodą oceny projektów, którą stosuje się gdy zmierzenie korzyści w kategoriach pieniężnych nie jest w praktyce możliwe. Polega ona na wyliczeniu jednostkowego kosztu korzyści generowanych przez projekt. Warunkiem przeprowadzenia takiej analizy jest możliwość skwantyfikowania korzyści, a następnie odniesienia ich do pieniężnych kosztów projektu. Nie jest natomiast konieczne przypisanie im konkretnej ceny lub ekonomicznej wartości³⁸.

Analizę CEA przeprowadza się za pomocą wskaźnika dynamicznego kosztu jednostkowego (DGC).

Wskaźnik DGC (dynamiczny koszt jednostkowy)

$$DGC = \frac{\sum_{i=0}^n \frac{KO_i + KI_i}{(1+r)^i}}{\sum_{i=0}^n \frac{E_i}{(1+r)^i}} = \frac{\frac{KO_0 + KI_0}{(1+r)^0} + \frac{KO_1 + KI_1}{(1+r)^1} + \dots + \frac{KO_{n-1} + KI_{n-1}}{(1+r)^{n-1}} + \frac{KO_n + KI_n}{(1+r)^n}}{\frac{E_0}{(1+r)^0} + \frac{E_1}{(1+r)^1} + \dots + \frac{E_{n-1}}{(1+r)^{n-1}} + \frac{E_n}{(1+r)^n}}$$

Gdzie:

KI_i – koszty inwestycyjne projektu w roku i ,

KO_i – koszty operacyjne projektu w roku i ,

E_i – miara rezultatu projektu w roku i ,

n – liczba lat okresu odniesienia pomniejszona o 1,

r – przyjęta stopa dyskontowa.

Obliczony wg powyższego wzoru wskaźnik pokazuje, jaki jest techniczny koszt uzyskania jednostki rezultatu projektu w ujęciu dynamicznym, tj. uwzględniającym rozkład kosztów i efektów w czasie. Koszt ten wyrażony jest w złotych na jednostkę rezultatu³⁹.

Należy zaznaczyć, iż dla powodzenia analizy CEA kluczowy jest dobór odpowiedniej **miary rezultatu**. Powinna ona obrazować możliwie wiele efektów projektu (lub efekt o kluczowym znaczeniu), nie zaś któryś z efektów mało istotnych czy pobocznych. Dla przykładu przy analizie CEA dla inwestycji z zakresu odprowadzania i oczyszczania ścieków, jako miarę rezultatu można stosować ilość

³⁸ Por. Wytyczne MIIR, str. 6.

³⁹ Por. Wytyczne do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007 – 2013, JASPERS, str. 23.

oczyszczonych ścieków czy usunięty ładunek BZT₅, dla inwestycji z zakresu systemów wodociagowych – ilość wody dostarczonej do odbiorców, w przypadku infrastruktury kulturowej – liczbę odwiedzających.

W przypadku projektów polegających na rozbudowie lub przebudowie istniejącej infrastruktury należy rozważyć stosowanie względnych miar rezultatu (opisujących zmianę wskaźnika w wyniku realizacji inwestycji). Np. w przypadku rozbudowy sieci wodociagowej miarą rezultatu może być zwiększenie ilości użytkowników, nie zaś po prostu ilość użytkowników (w tym drugim przypadku do analizy włączony zostałby również rezultat generowany przez istniejące już, a więc nieobjęte projektem elementy sieci wodociagowej). Podobnie rzecz ma się, jeżeli chodzi o koszty operacyjne czy nakłady odtworzeniowe. Do analizy powinno przyjmować się tylko koszty operacyjne wynikające z realizacji inwestycji (w praktyce często oznaczane jako różnica między kosztami operacyjnymi po zrealizowaniu inwestycji w danym wariantcie oraz kosztami operacyjnymi bez realizacji inwestycji, jak opisano w rozdziale III.4.1 przy omawianiu metody złożonej analizy finansowej).

Co oczywiste, przyjęta miara rezultatu projektu powinna zapewniać porównywalność poszczególnych wariantów realizacji inwestycji. Niedopuszczalne jest zatem analizowanie opcji przy doborze do każdej z nich innej miary rezultatu.

Miara rezultatu powinna obrazować stopień realizacji celów projektu w poszczególnych wariantach inwestycji poddanych analizie metodą CEA. W związku z powyższym istotne jest zapewnienie logicznej ciągłości między celami projektu (rozdział II.1.2), stosowaną miarą rezultatu oraz macierzą logiczną (rozdział II.3.6). Dobrą praktyką stanowi stosowanie jako miary rezultatu jednego ze wskaźników rezultatu spośród wskazanych we wniosku o dofinansowanie projektu. Oczywiście każdy projekt wymaga indywidualnej analizy co do możliwości zastosowania takiego wskaźnika. Alternatywnie można dobrać inne wskaźniki rezultatu wskazane w macierzy logicznej lub jeszcze inny wskaźnik, dla zastosowania którego zostanie przedstawione odpowiednie uzasadnienie.

Na koszty inwestycyjne składają się nakłady inwestycyjne oraz niezbędne nakłady odtworzeniowe. Podobnie jak analizę ekonomiczną również analizę efektywności kosztowej należy prowadzić **w cenach stałych**, stosując **stopę dyskontową** na poziomie **5%** (społeczna stopa dyskontowa). Pozostałe założenia powinny być przyjmowane jak dla analizy finansowej / ekonomicznej, chyba że występuje wyraźna i uzasadniona konieczność ich zmiany.

Poziom wskaźnika DGC nie informuje wprost o ekonomicznej opłacalności inwestycji. Pokazuje natomiast, jaki jest koszt uzyskania jednostki rezultatu z dzisiejszego punktu widzenia przy uwzględnieniu zmienności wartości (zarówno rezultatu, jak i pieniądza) w czasie, czyli po dokonaniu operacji dyskontowania.